

**Procedury postępowania nauczycieli
w sytuacjach kryzysowych
i nadzwyczajnych
w Szkole Podstawowej nr 1 im. Henryka
Sienkiewicza w Turku**

Procedury zostały przyjęte w dniu 20 maja 2019 r.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz.228 z p. zm. - tekst jednolity Dz. z 2002r. Nr 11 poz.109 z późn. zm. /oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą/.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. Nr 35, poz.230 z p. zm./
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198/.
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm./
5. Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty /Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm./
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz. U. Nr 26, poz.226/.
8. Ustawa z dnia 25 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zmiany wprowadzone 10 czerwca 2010 roku.

Celem nadrzędnym każdej placówki oświatowej jest ochrona zdrowia i życia dzieci i młodzieży. Szkoła jest miejscem gdzie może jednak dochodzić do zdarzeń mogących bezpośrednio zagrażać bezpieczeństwu i zdrowiu uczniów. Opracowany dokument precyzuje zasady postępowania oraz określa zakres i formy współdziałania szkoły z jednostkami organizacyjnymi policji, straży pożarnej, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i innych na rzecz zapewniania warunków gwarantujących bezpieczeństwo uczniów, ochronę przed przemocą, uzależnieniem, demoralizacją oraz innymi przejawami niedostosowania społecznego. Określa procedury zachowania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych.

W szkole jest powołany Szkolny Zespół Kryzysowy w skład którego wchodzi:

- Dyrektor szkoły**
- Wicedyrektorzy szkoły**
- Pedagog szkolny**
- Psycholog szkolny**
- Higienistka szkolna**

Słowniczek pojęć

Sytuacja kryzysowa, nadzwyczajna – zdarzenia losowe, klęski żywiołowe, epidemie, eskalacja zachowań ryzykownych i niepożądanych ze skutkami dla zdrowia i życia ludzkiego, samobójstwo, zabójstwo.

Nieletni - w zależności od rodzaju prowadzonego postępowania, wieku oraz stosowania środka wychowawczego:

- w zakresie postępowania dotyczącego zapobiegania i zwalczania demoralizacji - jest to osoba, która nie ukończyła i 18 lat;
- w zakresie postępowania o czyny karalne jest to osoba, która dopuściła się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, a przed ukończeniem lat 17;
- w zakresie wykonywania środków wychowawczych jest to osoba, względem, której takie środki zostały orzeczone (choćby ukończyła ona 18 lat), nie dłużej jednak niż do 21 lat.

Małoletni - wg. art.10 § 1 pełnoletnim jest osoba, która ukończyła lat 18. Przez analogię, małoletnim jest osoba do lat 18. Osoba, które nie ukończyła lat 13 nie ma zdolności do czynności prawnych (art., 12 k.c.). Ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają osoby od lat 13 (art.15 k.c.).

Demoralizacja - zgodnie z Ustawą o postępowaniu w sprawach nieletnich zachowania świadczące o demoralizacji to w szczególności naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnianie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych.

Czyn karalny- w rozumieniu Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, to czyn zabroniony przez ustawę, jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w art. 51, 69, 74, 76, 85, 87, 119, 122, 124, 133 lub 143 kodeksu wykroczeń.

Przestępstwo- zgodnie z kodeksem karnym to czyn człowieka bezprawny, karalny i zawiniony. Art. 1 §1 k.k. stanowi, że odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czy zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia natomiast § 2, że nie stanowi przestępstwa czyn, którego społeczna szkodliwość jest znikoma. Przestępstwa dzielą się na występki (zagrożone karą grzywny, powyżej 30 stawek dziennych, ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności przekraczającą 1 miesiąc) i zbrodnie (zagrożone karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą).

Wykroczenie- to czyny zabronione pod groźbą kary określone i zawarte w kodeksie wykroczeń. Różnią się od przestępstw przede wszystkim tzw. „mniejszym ciężarem gatunkowym” a tym samym niższym wymiarem kary. Stanowi to czyn człowieka, społecznie szkodliwy, zawiniony, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5 000 złotych lub nagany.

Metody działania

W celu prowadzenia skutecznej interwencji zgodnie z przepisami prawa i mając na uwadze konieczność zapewnienia bezpieczeństwa w szkole, ochronę przed przemocą, uzależnieniem, demoralizacją oraz innymi przejawami patologii społecznej ustala się co następuje:

1. W każdym przypadku rozwiązywania problemów związanych z naruszeniem przez ucznia prawa i obowiązujących w szkole zasad niezbędna jest ścisła współpraca przedstawicieli szkoły z rodzicami ucznia.

a) Rodzice ucznia są bezzwłocznie zawiadamiani o każdym przypadku naruszenia przez niego prawa i obowiązujących w szkole zasad związanych z bezpieczeństwem.

b) W celu rozwiązywania zaistniałego problemu przedstawiciel szkoły:

- ustala możliwie najbliższy termin spotkania z uczniem i jego rodzicami,
- prowadzi rozmowę interwencyjną z uczniem,
- prowadzi rozmowę z rodzicami, w czasie której wspólnie ustalają dalsze działania wobec dziecka, zasady współpracy między rodzicami a szkołą, oraz (ewentualnie) możliwość uzyskania pomocy specjalistycznej,
- uczeń w obecności rodziców podpisuje kontrakt, w którym zobowiązuje się do przestrzegania określonych w kontrakcie reguł zachowania,
- nadzór nad wypełnieniem kontraktu przez ucznia sprawują rodzice i przedstawiciel szkoły.

c) Uczniowie potrzebujący pomocy specjalistycznej są kierowani do odpowiedniej placówki.

d) Brak współpracy ze strony rodziców oraz dalsze podejrzenia zaistnienia demoralizacji ucznia powodują konieczność podjęcia innych działań przewidzianych prawem:

- zastosowanie określonych w statucie szkoły konsekwencji dyscyplinarnych,
- zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego.

2. W przypadku zagrożenia zdrowia ucznia szkoła zapewnia mu niezbędną opiekę medyczną (np. wzywane jest pogotowie).

3. Policja jest wzywana w przypadku:

- gdy zachowania ucznia zagrażają bezpieczeństwu innych osób lub jemu osobiście,
- znalezienia na terenie szkoły substancji psychoaktywnych,
- gdy istnieje podejrzenie, że uczeń może posiadać substancje psychoaktywne,
- kradzieży lub innych wykroczeń,
- realizacji działań prewencyjnych i profilaktycznych szkoły.

4. W klasie ucznia lub uczniów, którzy dopuścili się złamania obowiązujących w szkole zasad prowadzone są dodatkowe zajęcia profilaktyczne.

Procedury reagowania w wewnętrznych i zewnętrznych sytuacjach kryzysowych, nadzwyczajnych

Zagrożenia wewnętrzne

I. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące działania:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach dyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Uczeń nie może pozostawać bez opieki – powinna zająć się nim pielęgniarka lub inny pracownik szkoły.
3. Nauczyciel bądź członek Szkolnego Zespołu Kryzysowego w razie potrzeby wzywa karetkę pogotowia w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia.
4. Nauczyciel bądź członek Szkolnego Zespołu Kryzysowego zawiadamia o fakcie rodziców lub opiekunów.
5. Nauczyciel bądź członek Szkolnego Zespołu Kryzysowego powiadamia policję.
6. Jeżeli sytuacja się powtarza, a deklarowana współpraca rodziców nie przynosi oczekiwanych rezultatów, Dyrektor Szkoły powiadamia Sąd Rodzinny o pogłębiającej się demoralizacji ucznia.

II. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyków powinien podjąć następujące działania:

1. Nauczyciel powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły.
2. Dyrektor Szkoły lub członek Szkolnego Zespołu Kryzysowego zawiadamia policję oraz rodziców ucznia.
3. Nauczyciel bądź członek Szkolnego Zespołu Kryzysowego zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
4. Zabezpieczenie polega na umieszczeniu substancji w dodatkowym opakowaniu oraz komisyjnym opieczetowaniu przez Szkolny Zespół Kryzysowy. W przypadku, gdy znana jest tożsamość ucznia, do którego należy substancja uczeń ten powinien być obecny przy tych czynnościach.
5. Wszelkie substancje rozlane lub rozsypane należy odgrodzić i zabezpieczyć przed rozniesieniem np. na podszwach obuwia.
6. Szkolny Zespół Kryzysowy po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

III. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki, powinien podjąć następujące działania:

1. Powiadamia o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły .
2. Nauczyciel lub członek Szkolnego Zespołu Kryzysowego niezwłocznie powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców lub opiekunów ucznia.
3. Członek Szkolnego Zespołu Kryzysowego w obecności innej osoby nauczyciela powiadamiającego prosi o okazanie zawartości kieszeni i plecaka oraz ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją i jej wydania. W celu wprowadzenia atmosfery współpracy, o obecność można poprosić wychowawcę. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie dokonać przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność wyłącznie zastrzeżona dla Policji.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, należy ją zabezpieczyć. Zabezpieczenie polega na umieszczeniu substancji w opakowaniu oraz komisyjnym opieczetowaniu przez Szkolny Zespół Kryzysowy.
5. Jeżeli uczeń odmawia współpracy Policja prowadzi swoje czynności
6. Wyznaczona przez dyrektora osoba próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
7. Całe zdarzenie dokumentuje Szkolny Zespół Kryzysowy, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

IV. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, przejawia zachowania wskazujące na demoralizację (w tym także przejawia zachowania charakteryzujące się arogancją, wulgarnością oraz przemocą emocjonalną, np. utrudnia lub uniemożliwia prowadzenie zajęć lekcyjnych) nauczyciel powinien podjąć następujące działania:

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły i pedagoga/psychologa szkolnego.
3. Pedagog rozpoznaje przyczyny takich zachowań.
4. Pedagog może dokonać analizy sytuacji rodzinnej ucznia (w tym ekonomicznej i społecznej) w formie wizyty w domu wyłącznie po uzyskaniu zgody na wejście do mieszkania. W żadnym razie nie należy składać takich wizyt w przypadku, gdy zachodzi obawa, że może się ona łączyć z jakimkolwiek ryzykiem.
5. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców lub prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz – w ich obecności – z uczniem. W przypadku potwierdzenia uzyskanej informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Należy pamiętać, że rozmowy tego typu są trudne dla odbiorców i ważne jest, by zostały zachowane warunki dające poczucie prywatności i bezpieczeństwa.
6. Dalsze metody pracy z uczniem dobierane są do uczniów indywidualnie przez pedagoga, psychologa, wychowawcę..

7. Można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

8. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do stawiennictwa w szkole, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).

9. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

V. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić Policję i sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub Policję.

1. Postępowanie wobec sprawcy czynu karalnego/przestępstwa:

- odizolowanie ucznia – sprawcy od rówieśników
- niezwłocznie powiadomienie dyrektora szkoły,
- niezwłocznie powiadomienie rodziców lub opiekunów ucznia,
- powiadomienie policji,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
 - przy składaniu wyjaśnień powinien być obecny wychowawca lub inny nauczyciel,
 - z ustaleń sporządza się protokół zawierający datę, godzinę i miejsce zajścia, personalia sprawcy, poszkodowanego oraz świadków, a także dokładny opis zdarzeń
 - nie wolno konfrontować świadków zdarzenia ze sprawcą
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży)
- zaistniała sytuacja powinna być omówiona podczas np. godziny wychowawczej, co pozwoli na ukierunkowaną dyskusję oraz wyeliminuje niepożądane interpretacje, czy wręcz plotki

2. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

Nauczyciel, który uzyskał informację o zaistnieniu czynu karalnego, stwierdził obrażenia na ciele ucznia lub był obecny na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:

- udzielenia pierwszej pomocy (pomocy przedmedycznej), a w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń także do zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie pielęgniarki, pogotowia ratunkowego,
- odizolowania ofiary od sprawcy poprzez umieszczenie w odrębnym pomieszczeniu,
- niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły,
- powiadomienia rodziców ucznia o zajściu, aktualnym stanie fizycznym i psychicznym dziecka,
- powiadomienia Policji,
- zapewnienia uczniowi – ofierze przemocy specjalistycznej pomocy psychologiczno – pedagogicznej gwarantującej wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego.

VI. Agresja ucznia wobec nauczyciela.

Zgodnie z nowelizacją Ustawy o Systemie Oświaty i Karty Nauczyciela określenie „funkcjonariusz publiczny” dotyczy również nauczycieli.

Art.63 ustawy z dnia 26.01.1982 r Karta Nauczyciela w związku z pełnieniem obowiązków służbowych nauczyciel objęty został ochroną przewidzianą dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w Kodeksie Karnym. Oznacza to, że zarówno dyrektor, jak i organ prowadzący szkołę muszą z urzędu występować w obronie nauczyciela, którego prawa zostały naruszone (dotychczas czyny zabronione popełnione na szkodę nauczyciela były ścigane z oskarżenia prywatnego).

Tak więc wykonywanie funkcji przez funkcjonariusza publicznego jest chronione przez Kodeks Karny, rozdział XXIX. Chodzi tu o przestępstwa takie jak:

1. naruszenie nietykalności cielesnej
2. dokonanie czynnej napaści na funkcjonariusza
3. znieważenie funkcjonariusza
4. stosowanie groźby bezprawnej lub przemocy

Funkcjonariusze publiczni podlegają szczególnej ochronie prawnej. Prawo przewiduje surowsze kary za znieważenie, naruszenie nietykalności cielesnej oraz czynną napaść, na taką osobę.

Postępowanie dyrektora i pedagoga szkolnego w sytuacji agresji ucznia wobec nauczyciela:

- Przyjąć do wiadomości informację o przestępstwie, zapewnić dyskrecję poprzez wysłuchanie nauczyciela bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
- Odnotować godzinę zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
- Zapewnić w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską nauczycielowi.
- Bez zbędnej zwłoki sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:
 - a) Odnotować personalia świadków;
 - b) Sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych
 - c) Nie nagłaśniać zdarzenia.
- Powiadomić niezwłocznie Policję – jeśli zdarzenie zaistniało na terenie szkoły. W przypadku zaistnienia zdarzenia poza placówką szkolną poinstruować nauczyciela o dalszym postępowaniu.
- Zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty służące do popełnienia przestępstwa i przekazać je Policji.
- Sporządzić dokładną notatkę ze zdarzenia.

VII Postępowanie w sytuacji kradzieży na terenie szkoły:

1. Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.
2. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia kradzieży. Sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą, wychowawca informuje dyrekcję szkoły.
3. W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajścia oraz pedagoga.
4. Wychowawca lub pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w teczce wychowawcy.
6. Wobec winnego ucznia stosuje się konsekwencje zapisane w statucie szkoły.
7. SZK informuje rodzica o możliwości dochodzenia swoich praw w odpowiednich instytucjach.

VIII. W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom stosując określone metody ewakuacji (odrębny dokument), uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać odpowiednie służby – policja, straż pożarna.

IX. W przypadku gdy nauczyciel stwierdzi, że uczeń pali papierosy (E-papierosy) podejmuje działania:

1. Przekazuje informację pedagogowi i wychowawcy.
2. Pedagog szkolny przeprowadza z uczniem rozmowę dyscyplinującą naganne zachowanie.

3. Pedagog bądź wychowawca zawiadamia rodziców/opiekunów ucznia.
4. Wychowawca wpisuje uczniowi negatywną uwagę w dzienniku Librus.
5. Pedagog przekazuje informację o sytuacji dyrekcji szkoły.
6. Monitorowane jest zachowanie ucznia.
7. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, zawarcie kontraktu, rozmowa profilaktyczna z funkcjonariuszem policji), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły wyciąga odpowiednie konsekwencje w stosunku do ucznia bądź ostatecznie powiadamia sąd rodzinny o przejawach demoralizacji. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

X. W przypadku bójki uczniów nauczyciel podejmuje działania:

1. Nauczyciel obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego zaprzestania bójki, w razie potrzeby rozdziela uczniów przy pomocy innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
2. W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel w pierwszej kolejności powiadamia dyrektora szkoły i pielęgniarkę. SZK powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia oraz w razie potrzeby pogotowie ratunkowe.
3. Nauczyciel powiadamia o bójce wychowawcę i pedagoga.
4. W przypadku braku obrażeń i niepokojących objawów wychowawca i pedagog, przeprowadzają rozmowę z uczestnikami bójki.
5. Pedagogiem przekazują informację dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły, sporządzana jest notatka ze zdarzenia.
6. Pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem, w szczególnych wypadkach Policję.
7. Wychowawca zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów.
8. Wobec uczestników zajścia stosuje się konsekwencje zapisane w statucie szkoły.
9. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w teczce wychowawcy.

XI. W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela u ucznia na jakimkolwiek nośniku informacji treści pornograficznych podejmuje się działania:

1. Jeżeli nauczyciel zauważy w telefonie lub innym urządzeniu teleinformatycznym ucznia treści pornograficzne lub inne niepożądane treści (np. przemoc, bójka, dewastacja mienia) należy podjąć następujące działania:

- a) polecić uczniowi wyłączyć urządzenie,
- b) niezwłocznie powiadomić dyrekcję szkoły o zaistniałej sytuacji,

- b) powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji,
- d) należy zobowiązać ucznia do przeniesienia urządzenia w obecności nauczyciela do dyrekcji szkoły,
- e) zabezpieczyć telefon lub inne urządzenie w zamkniętej i podpisanej kopercie (data, godzina, podpis ucznia i nauczyciela) do czasu odbioru przez rodziców/prawnych opiekunów,
- f) powiadomić Komendę Powiatową Policji o zaistniałym zdarzeniu (dyrekcja szkoły, pedagog).

XII. W przypadku podejrzenia przemocy domowej wobec dziecka podejmuje się działania:

1. Nauczyciel który powziął podejrzenie, iż wobec ucznia są stosowane kary cielesne, stosowana jest przemoc w domu, niezwłocznie zgłasza podejrzenia pedagogowie, psychologowi oraz dyrektorowi szkoły.
2. Pedagog lub psycholog weryfikują podejrzenia, prowadząc wywiad środowiskowy, wywiad z prawnymi opiekunami ucznia kontaktując się z odpowiednimi instytucjami.
3. Pedagog lub psycholog podejmują interwencje terapeutyczne w rodzinie bądź kierują na terapię do placówek zewnętrznych.
4. W przypadku braku współpracy opiekunów prawnych uprawnione instytucje we współpracy ze szkołą:
 - a) Zakładają Niebieską Kartę z rodzicem chroniącym
 - b) Dalsze czynności są po stronie uprawnionych instytucji
5. Szkoła monitoruje sytuację dziecka we współpracy z instytucjami.

XIII. W przypadku podejrzenia przemocy seksualnej wobec dziecka podejmuje się działania:

- Zebranie informacji przez pedagoga na temat dziecka i jego sytuacji życiowej
- Sporządzenie notatki z opisem informacji
- Opisanie faktów związanych z fizycznym, psychicznym i emocjonalnym stanem ucznia
- Rozmowa z dzieckiem psychologa szkolnego
- sporządzenie oficjalnej notatki w celu przedłożenia służbom
- konsultacja z instytucjami i służbami, które profesjonalnie interweniują w sytuacjach seksualnego wykorzystywania dzieci i młodzieży (zespoły interdyscyplinarne, policja)

XIV. W przypadku stwierdzenia cyberprzemocy podejmuje się działania:

1. W przypadku ujawnienia cyberprzemocy nauczyciel, który powziął taką wiedzę, ustala okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposób jego rozpowszechniania, ustala sprawcę oraz świadków).
2. Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły.

3. Szkolny Zespół Kryzysowy włącza nauczyciela informatyki szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalenia tożsamości sprawcy (należy zanotować datę i czas otrzymania wiadomości, treść wiadomości oraz jeśli to możliwe dane nadawcy, adres użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, adres strony WWW na której ukazały się wrażliwe treści itp.) – tak zabezpieczone dowody są materiałem z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane osoby.
4. SZK powiadamia policję, rodziców ucznia/uczniów.
5. Policja wraz ze SZK przeprowadza dalsze czynności wobec ucznia/uczniów.
6. Szkoła podejmuje działania wobec ofiary cyberprzemocy – wsparcie psychologiczno – pedagogiczne oraz działania profilaktyczne w klasie ucznia/uczniów.

XV. Rodzic/opiekun pod wpływem alkoholu przychodzi do szkoły by odebrać dziecko/ucznia:

1. Nauczyciel składa informację pedagogowie/dyrektorowi szkoły, nie wydaje dziecka.
2. W przypadku, gdy opiekun (np. dziadkowie, i inni uprawnieni do odbioru ucznia) jest pod wpływem alkoholu następuje zawiadomienie rodziców ucznia.
3. W sytuacji rodzica pod wpływem alkoholu, zostaje powiadomiony o tym fakcie drugi z rodziców.
4. W sytuacji nieobecności drugiego rodzica, członek Szkolnego Zespołu Kryzysowego zawiadamia policję.
5. W czasie rozmowy sporządzona jest notatka służbowa zobowiązująca rodzica do opieki nad dzieckiem (pouczenie)
6. W przypadku powtórzenia się sytuacji następuje powiadomienie policji i sądu rodzinnego.

XVI. Agresja słowna wobec rówieśników i pracowników szkoły:

1. Rozmowa nauczyciela z uczniem prowadzona bezpośrednio po zaistniałym zdarzeniu i powiadomienie wychowawcy.
2. W przypadku powtarzających się sytuacji - powiadomienie rodziców i pedagoga.
3. Wychowawca i pedagog opracowują plan pracy z uczniem np. kontrakt.
4. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w teczce wychowawcy.
5. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowy z uczniem, rodzicami, spotkania z pedagogiem, psychologiem, zawarcie kontraktu, rozmowa profilaktyczna z funkcjonariuszem policji), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły wyciąga odpowiednie konsekwencje w stosunku do ucznia bądź ostatecznie powiadamia sąd rodzinny o przejawach demoralizacji. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

XVII W przypadku próby samobójstwa ucznia podejmuje się działania interwencyjne:

- Monitorowanie przez wychowawców, nauczycieli, psychologa, pedagoga stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.
- Osoba interweniująca ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia; nie pozostawia ucznia samego; usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru; przeprowadza ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce (pod opiekę pielęgniarki szkolnej, pedagoga/psychologa) dokonuje ona szybkiej oceny dalszych zagrożeń, np. wg klucza:
 - **RYZIKO UMIARKOWANE** - np. uczeń mówi o samobójstwie, nie mówi jak to zrobi, nie było wcześniejszych prób;
 - **DUŻE RYZIKO**- np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe, uczeń mówi jak to zrobi, były wcześniejsze próby;
 - **EKSTREMALNE RYZIKO**- np. wystąpiły wskaźniki przedwypadkowe, uczeń dokonał samookaleczenia, podjął inne działania zagrażające zdrowiu/życiu.
- SZK zbiera wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia;
- SZK zawiadamia dyrektora szkoły – dyrektor zawiadamia Wydział Społeczny UM;
- SZK w razie potrzeby wzywa pomoc (pogotowie, policję, straż);
- uczniowi towarzyszy osoba interweniująca lub pedagog/psycholog (nie może zostać sam);
- SZK zawiadamia wychowawcę i dyrektora szkoły o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka);
- wychowawca powiadamia rodziców / opiekunów prawnych;
- powołany przez dyrektora Szkolny Zespół Kryzysowy dokonuje wyboru priorytetów działania uzależniając je od oceny sytuacji;
- personel szkoły chroni pozostałych uczniów oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatyzującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.)
- Szkołą otacza wsparciem psychologicznym uczniów i rodziców (różne formy). W razie potrzeby kieruje do placówek specjalistycznych.

XVIII. W przypadku zabójstwa ucznia podejmuje się działania interwencyjne:

1. Nauczyciel natychmiast o zdarzeniu powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Obecni nauczyciele, pracownicy szkoły, pielęgniarka udzielają pierwszej pomocy ofierze.
3. Odizolowują sprawcę i pozostałych uczniów.
4. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe, organ prowadzący, Kuratorium oświaty i prokuratora.
5. Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
6. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
7. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
8. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego osobistego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka.
9. Dyrektor organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.

10. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.

XIX. Postępowanie w przypadku kontaktów z mediami w sytuacjach kryzysowych

1. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
 - ✓ Mów pierwszy o złych wiadomościach.
 - ✓ Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
 - ✓ Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
 - ✓ Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
 - ✓ Analizuj dane.
 - ✓ Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
 - ✓ Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz.
 - ✓ Bądź opanowany i odporny na ataki słone, nie ulegaj emocjom.
 - ✓ Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma plan wybrnięcia z niej.
 - ✓ Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
 - ✓ Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione.

Zagrożenia zewnętrzne

I. Alarm w Szkole

- Cechą charakterystyczną alarmu lokalnego jest trzykrotny dzwonek lekcyjny, trwający około 10 sekund bezpośrednio po sobie. Jeśli podczas ewakuacji jest przerwa w dostawie prądu elektrycznego, sygnał może być wywołany poprzez dzwonek ręczny bądź gwizdek.
- Alarm wzywa wszystkich nauczycieli do pełnej gotowości oraz rozpoczęcie akcji ewakuacyjnej.
- Uczniowie bezwzględnie powinni wykonywać polecenia swoich opiekunów.
- W dużej liczbie przypadków występujące zagrożenie wymusza zawiadomienie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Poprawne zgłoszenie może skrócić czas przybycia jednostek ratowniczych.
- Do najważniejszych elementów, które musi zawrzeć nauczyciel w chwili zgłoszenia zagrożenia jest:
 - a) rodzaj zagrożenia,
 - b) szkoły,

- c) imię i nazwisko osoby zgłaszającej oraz pełniona funkcja,
- d) telefon kontaktowy,
- e) jakie działania zostały podjęte w reakcji na zagrożenie.
- Uczniowie po ogłoszeniu alarmu lokalnego powinni na polecenie nauczyciela:
 - a) ustawić się w szeregu,
 - b) kierować się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego,
 - c) maszerować po prawej stronie korytarzy bądź schodów,
 - d) udać się na miejsce zbiórki w celu sprawdzenia przez nauczyciela list obecności.
- Sprawdzenie listy obecności przez nauczycieli jest bardzo istotne, bowiem nieobecnych będą poszukiwać wezwane jednostki ratownicze.

Osoby niepełnosprawne

- Osoby niepełnosprawne, które uczą się w szkole dla uczniów z pełną zdolnością ruchową i intelektualną powinny odbywać naukę na możliwie najniższej kondygnacji.
- Należy również sporządzić listę osób niepełnosprawnych z rodzajem ich niepełnosprawności oraz wyznaczyć opiekunów, którzy w trakcie ewakuacji podejmą się wyprowadzenia uczniów z budynku. W instrukcji powinno się zwrócić uwagę na osoby poruszające się na wózku inwalidzkim. Jeśli do szkoły uczęszczają osoby niedowidzące lub niewidome, ewakuacja będzie dla nich prostsza jeśli pojawią się w placówce znaki fluorescencyjne na podłogach i ścianach, oświetlenie ewakuacyjne bądź progi i przeszkody w kolorach kontrastujących.

II. Wtargnięcie uzbrojonych osób trzecich do szkoły

W sytuacji wtargnięcia napastnika, pracownicy szkoły muszą stosować się według określonej procedury:

- zamknąć drzwi na klucz – w ten sposób uniemożliwimy wejście napastnika do sali lekcyjnej bądź konkretnych pomieszczeń, przez co zmniejszymy liczbę potencjalnych ofiar,
- wyciszyć uczniów – możemy zniechęcić napastnika do próby wejścia do sali lekcyjnej bądź sala pełna uczniów zostanie niezauważona,
- sprawować szczególną opiekę nad osobami potrzebującymi szczególnej pomocy – np. dzieci mające problem z opanowaniem emocji (płacz, stres objawiający się agresją),
- przekazać policji wiadomość tekstową,
- podjąć wszelkie działania, które miałyby na celu zmniejszyć widoczność obecnych osób w szkole wobec napastników (np. zasłonić okno, zgasić światło, wyciszyć telefony i inne sprzęty elektroniczne powodujące dźwięk),
- zejść z linii strzału,
- nie otwierać nikomu drzwi – nawet interweniującym oddziałom policji, bowiem mogą zostać zmuszeni przez napastników do wydania takiego komunikatu.

W sytuacji, gdy wejdziemy w bezpośredni kontakt z napastnikami należy:

- bezwzględnie wykonywać polecenia, ponieważ wszystkie próby oporu zostaną uznane przez napastników jako akt nieposłuszeństwa.
- nigdy nie podejmuj próby oszukania, ponieważ oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku.
- staraj się unikać kontaktu wzrokowego z napastnikiem, ale nigdy nie odwracaj się do niego plecami, bowiem może to zostać uznane jako akt agresji lub lekceważenie.
- W sytuacji, gdy napastnik znajduje się w sali lekcyjnej pełnej uczniów, zwracaj się do swoich podopiecznych po imieniu – może to zmniejszyć obojętność zamachowców i spowodować lepsze ich traktowanie.
- jeśli do akcji wkroczą antyterrorysty należy uważnie wykonywać ich polecenia, a wręcz być poddanym do czasu zakończenia akcji.
- nie wolno dyskutować z decyzjami antyterrorystów oraz podważać ich zdanie. Każde działanie pracowników szkoły powinno być skonsultowane z antyterrorystami w celu wyrażenia zgody na podjęty ruch.

III. Podłożenie podejrzanego pakunku

- Przez podejrzaną paczkę można rozumieć przesyłkę z ładunkiem wybuchowym, bądź nieznaną substancją.
- Jeśli w szkole pojawi się taki materiał należy przyjąć, że jest to ładunek wybuchowy.
- Uczniów i pozostałych pracowników należy jak najszybciej zaprowadzić w miejsce oddalone tak, by pakunek został odizolowany.
- W żadnym wypadku nie można go dotykać ani przemieszczać.
- Zabronione jest używanie telefonu komórkowego, który emitując fale może zainicjować eksplozję ładunku.
- Należy niezwłocznie poinformować osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury ewakuacji, a po dotarciu na miejsce ewakuacji policzyć wszystkich uczniów i zgłosić potencjalnych nieobecnych osobie kierującej sytuacją kryzysową.

IV. Podłożenie ładunku wybuchowego

- W sytuacji powzięcia informacji o podłożonym ładunku wybuchowym należy zapamiętać jak największą liczbę szczegółów – uzyskane informacje mogą pomóc służbie bezpieczeństwa w celu identyfikacji sprawcy.
- Aby pod wpływem stresu nie zapomnieć istotnych informacji zaleca się spisanie ich na kartce.
- Tak jak w przypadku podłożenia podejrzanego pakunku należy poinformować osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury ewakuacji, a w miejscu ewakuacji policzyć wszystkie dzieci.

- Jeśli sytuacja na to pozwala pracownicy szkoły powinni sprawdzić, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia.
- Na wypadek sytuacji kryzysowej czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
- Właściwa ewakuacja w trakcie podłożenia podejrzanego pakunku bądź materiału wybuchowego w dużej mierze zależy od postępowania pracowników, dlatego tak ważne jest świadome szkolenie opiekunów dzieci.

Do obowiązków pracowników należy:

- zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury,
- uczestnictwo w treningach i szkoleniach w zakresie stosowania procedury,
- znajomość sygnału uruchamiającego procedurę,
- posiadanie numerów komórkowych do osób, które są odpowiedzialne za uruchomienie procedury,
- znajomość swoich zadań podczas uruchomienia procedury bądź ewakuacji,
- szkolenie uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury.

V. Wypadek skażenia chemicznego bądź biologicznego szkoły

W sytuacji, gdy szkoła otrzyma informację o możliwym skażeniu chemicznym bądź biologicznym należy:

- niezwłocznie poinformować uczniów i współpracowników, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku (osoby powinny przemieszczać się pod wiatr lub poprzecznie do kierunku wiatru).
- Jeśli skażenie znajduje się w budynku, ewakuacja następuje poza mury zabudowy.
- Należy jak najszybciej powiadomić odpowiednie służby a w budynku odciąć przepływ świeżego powietrza. Najprostszym sposobem będzie pozamykać okna, otwory wentylacyjne i wyłączyć klimatyzację.
- W oczekiwaniu na jednostki ratownicze należy – w miarę możliwości – gromadzić podręczne środki ratownicze, odtrutki i wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych na wypadek wniknięcia środka biologicznego do wnętrza pomieszczeń.
- W czasie zdarzenia zaleca się powstrzymać od picia, spożywania posiłków oraz prac wymagających dużego wysiłku. Absolutnie zabronione jest palenie papierosów.

Jeśli szkoła została skażona, postępujemy podobnie do wcześniej opisanej procedury.

- Konieczne jest powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole.
- Należy jak najszybciej opuścić skażone miejsce w budynku, powinno się zaprzestać sprzątania proszków i cieczy.

- Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji należy przykryć ją np. kocem.
- Jeśli którykolwiek z uczniów miał kontakt z substancją niezwłocznie powinien umyć dokładnie ręce wodą z mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
- Obowiązkiem pracowników jest stworzyć listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej.
- Listę należy przekazać Policji.
- Służby, które trzeba poinformować w sytuacji skażenia to: Policja, Straż Pożarna oraz Pogotowie Ratunkowe z naciskiem na zawarcie w zgłoszeniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.

VI. Działanie w warunkach zagrożenia środkami promieniotwórczymi

W przypadku, gdy dyrekcja otrzyma sygnał o zagrożeniu skażeniem promieniotwórczym bez względu na jego źródło, należy:

- zaangażować wszystkich pracowników szkoły do zabezpieczenia jej przed promieniowaniem.
- Z chwilą ogłoszenia alarmu do obowiązków dyrektora szkoły należy:
 - 1) przerwanie zajęć dydaktycznych;
 - 2) zaopatrzenie personelu w środki indywidualnej ochrony (w miarę możliwości - maski przeciwgazowe, przeciwpyłowe, ręcznie wykonane maseczki z tkaniny, płaszcze ochronne gumowe, z tworzyw sztucznych, rękawice gumowe z folii, nakrycia głowy itp.);
 - 3) przygotowanie pomieszczeń do ukrycia ludzi na czas opadu promieniotwórczego;
 - 4) zgromadzenie środków do częściowej dezaktywacji: szczotki, zmiotki, trzepaczki, odkurzacze, woda, środki piorące, worki foliowe, pojemniki na odzież skażoną itp.;
 - 5) zgromadzenie żywności w szczelnych pojemnikach, wody i filtrów do wody,
 - 6) przygotowanie pojemników na odpady;
 - 7) uszczelnianie pomieszczeń przed przenikaniem pyłu promieniotwórczego;
 - 8) zabezpieczenie zbiorów i sprzętu przed osiadaniem pyłu promieniotwórczego w pojemnikach, przez nakrywanie folią, zdjęcie firanek, zwinięcie dywanów, zdjęcie przedmiotów ze ścian itp.

VII. Zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi

W wielu przypadkach przebieg zagrożenia (zatrucia, skażenia) może być bardzo złożony, dlatego jeśli występuje podejrzenie zatrucia bądź skażenia ucznia, niezwłocznie należy wezwać lekarza.

Do czasu przybycia lekarza, chorego ucznia należy wynieść na świeże powietrze, zdjąć odzież, rozluźnić krępujące części garderoby (krawat, pasek itp.) i przystąpić do udzielania doraźnej pomocy.

W przypadku skażenia ciała należy zdjąć z poszkodowanego ubranie, a skażoną część ciała dokładnie zmyć wodą z mydłem. Nie wolno stosować żadnych maści i środków oleistych.

Na oczyszczoną powierzchnię ciała poszkodowanego należy nałożyć opatrunek jałowy.

W sytuacji zatrucia przez przewód pokarmowy należy starać się usunąć truciznę z żołądka przez spowodowanie wymiotów przez drażnienie tylnej ściany gardła lub podanie roztworu soli kuchennej.

Należy pamiętać, by nie podawać środków wymiotnych bądź pobudzać do wymiotów chorego, który jest nieprzytomny lub w stanie zamroczenia. W przypadku skażenia oczu, należy ułożyć poszkodowanego na boku, rozsunąć powieki i obmyć oczy dużą ilością letniej wody.

Dyrektor powinien podjąć następujące kroki: a) przy pomocy wszelkich dostępnych środków zaalarmować osoby znajdujące się w strefie skażenia,

b) powiadomić natychmiast w jakikolwiek sposób Straż Pożarną i Policję, podając następujące dane:

- miejsce zdarzenia,
- dokładny adres zakładu pracy, obiektu,
- charakter zdarzenia,
- obserwowane objawy,
- jeżeli jest to możliwe rodzaj skażenia,
- imię i nazwisko oraz numer telefonu, z którego podawana jest informacja o skażeniu,
- inne posiadane wiadomości na temat zdarzenia.

W przypadku, jeżeli w zdarzeniu nastąpiło zatrucie większej liczby uczniów, należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, podając:

- obserwowane objawy u chorych,
- miejsce zdarzenia – dokładny adres zakładu pracy – obiektu (jeżeli dojazd jest utrudniony należy podać szczegóły drogi dojazdu),
- imię i nazwisko oraz numer telefonu zgłaszającego,
- przystąpić do doraźnego udzielania pomocy poszkodowanym.

Jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że TŚP przenikną do budynku szkolnego bądź innych gospodarczych, w których znajdują się uczniowie należy:

- a) włączyć lokalną stację radiową i zastosować się do poleceń przekazywanych przez służby ratownicze,
- b) pracownicy szkoły powinni przystąpić do uszczelniania otworów okiennych, drzwi, kanałów wentylacyjnych i innych szczelin, przez które może przedostać się niebezpieczna substancja chemiczna;
- c) jeżeli jest pewność, że wystąpiło skażenie chlorem, skierować uczniów na wyższe piętra budynku. W przypadku skażenia amoniakiem, wszystkich należy kierować do pomieszczeń piwnicznych, przy czym nie należy zapominać o dopływie świeżego powietrza,
- d) wyłączyć urządzenia elektryczne i gazowe (np.: grzejniki)
- e) zabronić spożywania jakiegokolwiek żywności (np. kanapki, owoce itp.)
- f) przygotować uczniów do ewentualnej ewakuacji, w tym celu wskazać drogi wyjścia i dojścia do rejonu ewakuacji,
- g) jeżeli na wyposażeniu szkoły nie ma masek przeciwgazowych, należy przygotować nawilżone w wodzie (wodnym roztworze sody oczyszczonej) ręczniki, chusteczki, szaliki, czyste szmaty, itp. i osłonić drogi oddechowe w czasie wyjścia. Jeśli jest taka możliwość, w rejonie ewakuacji uczniowie mogą zmienić ubranie, umyć dokładnie oczy, nos i usta, i jeżeli jest to możliwe wziąć prysznic. Skażone ubranie powinno zostać oddane do odkażenia lub zakopania.

W warunkach wystąpienia zagrożenia TŚP należy pamiętać, aby:

- a) z miejsca wypadku (skażenia) oddalać się zawsze prostopadle do kierunku wiatru.
- b) w miejscu (pomieszczeniu), w którym nastąpiło skażenie oddychać wyłącznie przez nos, poprzez nawilżoną chusteczkę, ręcznik, czystą szmatę itp. lub w masce przeciwgazowej;
- c) nie dopuścić do bezpośredniego kontaktu z niebezpieczną substancją chemiczną, zwłaszcza jeżeli nie znamy jej pochodzenia;
- d) nie krzyczeć, ponieważ krzyk powoduje, że wdychane jest przy okazji skażone powietrze, kurz bądź para wodna;
- e) nie opuszczać samowolnie pomieszczenia do czasu przybycia służb ratowniczych.
- f) w miejscu wypadku (skażenia), a także w czasie przejścia do rejonu ewakuacji, nosić ubranie szczelnie okrywające ciało (rękawice, obuwie, nakrycie głowy, okulary szczelnie przystające do twarzy, typu gogle);
- g) nie spożywać posiłków w strefie, (rejonie, miejscu, pomieszczeniu) skażenia;
- h) ludziom skażonym (chorym) udzielać doraźnej pomocy powiadamiając jednocześnie lekarza (pogotowie ratunkowe);

przestrzegać ściśle poleceń służb ratowniczych.

- Po ogłoszeniu alarmu, wszyscy pracownicy powinni wykonywać polecenia dyrektora bądź innej osoby upoważnionej, śledzić komunikaty radiowe, stosować się do poleceń podawanych w komunikatach.
- Powinna nastąpić procedura ewakuacji uczniów i pozostałych z miejsc skażonych.
- Jeśli jest taka możliwość najlepiej wyposażyć personel w maski przeciwgazowe i przeciwpyłowe, a ochronę szkoły w płaszcze ochronne (w miarę możliwości).
- Nieustannie należy prowadzić ratownictwo dla uczniów skażonych (udzielenie pomocy sanitarnej, wezwanie pogotowia ratunkowego) oraz zapewnić ewentualny transport samochodowy w gotowości do użycia w celach ratunkowych.

VIII. Wystąpienie katastrofalnych zjawisk atmosferycznych

Postępowanie w warunkach intensywnych opadów, śniegu i mrozów

Do szczególnych zadań dyrektorów szkół w warunkach intensywnych opadów śniegu i niskich temperatur należy: wykonywać zadania podawane w komunikatach pogodowych lokalnych stacji radiowych i telewizyjnych (o zamiarze wykonania każdego przekazanego komunikatu - należy powiadomić przełożonego).

wykonywać zadania przełożonych, przekazywane w doraźnie wydawanych zarządzeniach, w obiektach szkoły (salach dydaktycznych, pomieszczeniach administracyjnych) należy zarządzić uszczelnienie ścian, poddaszy, okien i drzwi, przekazywać informacje pracownikom i uczniom o zasadach zachowania się w zaistniałych warunkach, w których należy podać w formie zaleceń, m.in.: nosić ubranie składające się z kilku warstw, luźne, zewnętrzna odzież powinna być łatwa do zdjęcia i wodoodporna, unikać zbędnego lub nadmiernego wysiłku, zimne otoczenie powoduje dodatkowe obciążenie serca, przemęczenie w warunkach niskich temperatur może być następstwem zawału serca, korzystać z publicznych środków komunikacji, obserwować, czy nie występują zauważalne objawy odmrożeń (utrata czucia, jasny lub błady kolor małżowin usznych, nosa, palców rąk i nóg). W przypadku wystąpienia wymienionych objawów wezwać lekarza, zapewnić wentylację pomieszczeń, nie podawać żadnych leków bez konsultacji z lekarzem.

Postępowanie w warunkach zagrożenia silną wichurą i huraganem

Dyrektor jest zobowiązany przekazać pracownikom zadania do natychmiastowego wykonania, przede wszystkim: zamknąć okna, zabezpieczyć rynny i inne części budynków, np.: parapety, lampy naściennych itp.; sprawdzić konstrukcje dachowe w budynkach, jeżeli zachodzi potrzeba podejmować decyzję o natychmiastowej naprawie (przytwierdzeniu elementów dachowych do budynku); zabezpieczyć latarnie i inne urządzenia na terenie szkoły, które mogą ulec zniszczeniu; usunąć z parapetów i balkonów przedmioty, które mogą zagrażać przechodniom; usunąć z obejścia przedmioty i urządzenia, które mogą być porwane przez wiatr lub przeszkadzać w prowadzeniu akcji ratunkowej; zapewnić odpowiednią ilość oświetlenia zapasowego (lampy naftowe, świece, baterie do latarek itp.); zabronić parkowania pojazdów pod drzewami, trakcjami

elektrycznymi, planszami reklamowymi, na drogach ewakuacyjnych i pożarowych, w przejściach i innych miejscach, które mogą zagrażać życiu lub uszkodzeniu mienia. Drogi ewakuacyjne i pożarowe oraz przejścia mogą być wykorzystane do niesienia pomocy poszkodowanym i prowadzenia ewakuacji; sprawdzić i uzupełnić wyposażenie apteczek pierwszej pomocy; wyłączyć główny włącznik dopływu prądu i gazu w celu ograniczenia niebezpieczeństwa powstania pożaru.

IX. Wystąpienie katastrofy budowlanej

Dyrektor jako kierujący akcją ratowniczą sprawdza:

czy wszyscy uczniowie opuścili budynek;

zabezpiecza teren katastrofy;

zbiera informacje o osobach, które pozostały w budynku;

poszkodowanym udziela pomocy medycznej;

współpracuje z wyspecjalizowanymi służbami ratowniczymi.

Po przybyciu do obiektu służb ratowniczych dyrektor kierujący dotychczas akcją ratowniczą przekazuje wszystkie informacje dotyczące zdarzenia, także plan sytuacyjny obiektu kierującemu służbami ratowniczymi. Najbardziej prawdopodobnymi zdarzeniami jakie mogą wystąpić w szkołach, powodującymi katastrofy budowlane, są: wybuch gazu i tąpnięcia.

Osoby i instytucje, do których można zgłosić się o wsparcie w sytuacjach wymagających pomocy psychologiczno – pedagogicznej i wychowawczej:

1. Nauczyciel, wychowawca
2. Pedagodzy, psycholog
3. Dyrekcja szkoły
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Turku
5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku
6. Ośrodek Wsparcia dla Osób z Problemami Uzależnień w Turku
7. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Turku
8. Placówki specjalistyczne